

شورای عالی حوزه علمیه قم
مرکز مدیریت حوزه‌های علمیه خاوران

تحقیق پایانی سطح دو (کارشناسی)

مدرسه علمیه نرجس

شهرستان کاشمر

اختلاف آراء اهل سنت با شیعه اثنی عشری در نماز و مقدمات آن

استاد راهنما

سید مرتضی موسوی نژاد

محقق

صدیقه ابراهیمی

تقدیم به

پیامبر اعظم

حضرت محمد مصطفی صلی الله علیه و آله و سلم

همان کسی که گمراهان بعد از او به تحریف احکام الهی پرداختند و تقدیم به

مولایم

حضرت مهدی موعود

که چون نور وجودش از پس ابرهای غیبت برآید و احکام و مسائل دین جدش

محمد را بازگو کند همگان می‌پندارند که او دین جدید آورده است مولایم!

به نگاههای پر مهر پدرم و به دستهای پر از لطافت او که همیشه راهنمایم است

به سوی حقیقتی راستین.

و تقدیم به قلب پر عطوفت مادرم که با زمزمه‌های نیایش و دعایش و با

صداقتش به من آموخت که چگونه در پی حقیقت باشم.

می‌ستایم پدر و دوستت دارم مادر.

چکیده مطالب :

در این تحقیق به اختلاف آراء اهل سنت و شیعه اثنی عشری درباره نماز و مقدمات آن می پردازد و سعی در اثبات نظریه صحیح با توجه به قرآن و سنت و عقل دارد و در صدد رد شبهات وارده از طرف اهل تسنن بر تشیع می باشد.

در این تحقیق درباره مقدمات نماز ابتدا وضو و اختلافات در مورد آنرا بیان می کند درباره چگونگی شستن ، کیفیت مسح سر و پا و نواقض وضو بحث کرده و آنگاه مبحث نماز را مطرح می کند و درباره وقت نمازها و تصرفات در اذان و بستن دستها در نماز و آمین بعد از حمد ، صلوات نا تمام و مهر نماز بحث کرده است .

درباره چگونگی شستن شیعه معتقد است باید از بالا به پایین شست ولی اهل سنت شستن از پایین به بالا را جایز می داند و درباره مسح سر شیعه ، مسح قسمتی از سر را واجب می داند ولی بعضی از گروههای سنی مسح تمام سر را واجب می دانند و درباره نواقض وضو موارد اختلافی درباره خواب ، خروج خون یا چرک از بدن است . شیعه خواب را مبطل وضو می داند ولی بعضی از فرقه های اهل سنت آنرا مبطل نمی دانند و خروج خون از بدن را گروهی از اهل سنت مبطل وضو می دانند ولی شیعه آنرا مبطل وضو نمی داند .

درباره وقت نماز شیعه جمع دو نماز را جایز میدانند ولی بعضی از فرقه های اهل سنت جز در مواردی مانند ترس و مسافرت اجازه نداده اند . مطلب بعدی تصرفات در اذان است که شیعه عبارت *أَشْهَدُ أَنْ عَلِيٌّ وَوَلِيُّ اللَّهِ* را جزء اذان نمی داند ولی گفتن آنرا جایز می داند ولی اهل سنت آوردن این عبارت را بدعت می شمارند و عبارت *حَيَّ عَلَى خَيْرِ الْعَمَلِ* را اهل تسنن از اذان حذف کرده اند و به جای آن *الصَّلَاةُ خَيْرٌ مِنَ النَّوْمِ* در نماز صبح می گویند .

اهل سنت بر عکس تشیع بستن دستها را واجب می داند و بعد از حمد آمین می گویند و به نظر شیعه آمین گفتن در نماز بدعت است و آنرا باطل می کند .

درباره صلوات عبارت آل محمد را اهل سنت از صلوات حذف می کنند و در تشهد که صلوات آن واجب است این عبارت را نمی گویند و نماز ناقص می خوانند .

درباره سجده بر خاک شیعه برعکس اهل سنت که سجده بر مهر را شرک می داند سجده را بر پارچه و مانند آن نهی می کند . لازم به ذکر است با بررسی علت‌های متعدد روایی و قرآن و عقلی به اثبات نظریه شیعه پرداخته شده است .

در این تحقیق از منابع فقهی مثل تحریر الوسیله امام خمینی و توضیح المسائل محمد فاضل لنکرانی ، محمد علی اراکی ، لطف الله صافی گلپایگانی برای مسائل فقهی شیعه و از فقه علی المذاهب الاربعه محمد جزیری برای مسائل فقهی اهل سنت استفاده شده است . منابع تفسیری شیعه و اهل سنت مانند

فهرست مطالب

بخش اول : کلیات تحقیق

۱-۱- مقدمه	۱
۲-۱- تبیین موضوع، ضرورت و اهمیت آن	۴
۱-۲-۱- علل انتخاب موضوع	۴
۲-۲-۱- بیان ویژگی‌های موضوع	۴
۳-۲-۱- بیان اهمیت و ضرورت موضوع	۴
۳-۱- سوال‌های اصلی و فرعی تحقیق	۵
۴-۱- فواید و اهداف تحقیق	۶
۱-۴-۱- بیان نتیجه و هدف	۶
۲-۴-۱- بیان مراکز که از این تحقیق استفاده خواهند کرد	۷
۳-۴-۱- حل مشکل	۷
۴-۴-۱- زمینه‌سازی برای تحقیقات بعدی	۷
۵-۱- بررسی پیشینه و سابقه موضوع	۷
۱-۵-۱- سیر تاریخی	۷
۲-۵-۱- کارهای انجام شده دیگر محققین	۷
۳-۵-۱- نقد بر کتابهای پیشین	۸
۶-۱- روش تحقیق	۸
۷-۱- تعریف اصطلاحات کلیدی تحقیق	۹
۸-۱- ساختار و محدوده تحقیق	۱۰
۱-۸-۱- مشخص ساختن بخش‌ها و فصل‌ها	۱۰
۲-۸-۱- بیان محدوده بررسی موضوع	۱۲
۹-۱- مشکلات و موانع تحقیق	۱۲

بخش دوم : دورنمای تحقیق

۱-۲- شیعه در لغت و اصطلاح	۱۳
۲-۲- سنی در لغت و اصطلاح	۱۳
۲-۲-۱- تیره‌های اهل سنت	۱۴
۳-۲- اصول دین از نظر شیعه و سنی	۱۴
۴-۲- سرمنشأ اختلاف شیعه و سنی	۱۵
۵-۲- نماز در لغت و شرع	۱۷
۶-۲- نماز در ادیان پیش از اسلام	۱۸
۱-۶-۲- نماز حضرت آدم	۱۸
۲-۶-۲- نماز حضرت نوح	۱۸

۱۸	۳-۶۲- دین حنیف و نماز.....
۱۸	۴-۶۲- اسماعیل صادق الوعد و نماز.....
۱۸	۵-۶۲- نماز حضرت صالح.....
۱۹	۶-۶۲- نماز حضرت شیث.....
۱۹	۷-۶۲- نماز حضرت ادریس.....
۱۹	۸-۶۲- موسی و نماز.....
۲۰	۹-۶۲- شعیب و نماز.....
۲۰	۱۰-۶۲- نماز حضرت ایوب.....
۲۰	۱۱-۶۲- نماز حضرت خضر و ذوالکفل.....
۲۱	۱۲-۶۲- نماز حضرت داوود.....
۲۱	۱۳-۶۲- نماز حضرت سلیمان.....
۲۱	۱۴-۶۲- مناظرهٔ مریم و زکریا درباره نماز.....
۲۱	۱۵-۶۲- حضرت لقمان و نماز.....
۲۲	۱۶-۶۲- نماز در دین مسیح و یهود.....
۲۳	۱۷-۶۲- دین زرتشت و نماز.....
۲۳	۱۸-۶۲- آیین هند و نماز.....
۲۳	۱۹-۶۲- صابئیان و نماز.....
۲۴	۷-۲- بت پرستان و نماز.....
۲۴	۱-۷-۲- اعراب جاهلی و نماز.....
۲۴	۸-۲- نماز پیش از بعثت و بعد از آن.....
۲۵	۹-۲- نماز در دیدگاه رسول.....
۲۶	۱۰-۲- نماز در نهج البلاغه.....
۲۷	۱۱-۲- نماز از دیدگاه قرآن.....
۲۸	۱۲-۲- جایگاه نماز در عبادات.....

بخش سوم : وضو

۳۰	۱-۳- وضو.....
۳۰	۳-۱-۲- وضو در لغت و اصطلاح.....
۳۰	۳-۱-۳- فلسفه شستن یا مسح اعضای خاص.....
۳۲	۳-۱-۴- نحوهٔ وضو گرفتن پیامبر.....
۳۳	۳-۱-۵- زمان اختلاف درباره وضو.....
۳۵	۳-۲- احکام وضو در دیدگاه اهل سنت و شیعه.....
۳۵	۳-۲-۱- واجبات وضو از دیدگاه شیعه و سنی.....
۳۶	۳-۲-۲- اولین نقطه اختلاف.....
۳۹	۳-۳- کیفیت مسح سر.....
۴۰	۳-۴- مهمترین اختلاف مسح یا شستن پاها.....
۴۲	۳-۴-۱- مسح پا در قرآن به شهادت مفسرین اهل سنت.....
۴۴	۳-۴-۲- دلیل روایی بر مسح پا.....

- ۴۵ ۵-۳ نوافض وضو.....
- ۴۸ ۶-۳ نماز خواندن عمر وقتی که آب پیدا نمی‌کند.....
- ۴۸ ۱-۶۳ فتوای ابوحنیفه درباره مسافری که آب پیدا نمی‌کند.....

بخش چهارم: نماز

- ۴۹ ۱-۴ نمازهای واجب یومیه.....
- ۴۹ ۱-۱-۴ وقت نماز.....
- ۵۰ ۲-۱-۴ دلایل تشیع بر جمع صلاتین.....
- ۵۵ ۳-۱-۴ زمان‌های که نماز خواندن در آن حرام است.....
- ۵۷ ۲-۴ اذان.....
- ۵۷ ۱-۲-۴ شیعه و مشروعیت اذان.....
- ۵۹ ۲-۲-۴ حکم اذان و اقامه.....
- ۶۰ ۳-۲-۴ عبارتهای اذان و اقامه.....
- ۶۰ ۴-۲-۴ تصرف در اذان.....
- ۶۶ ۳-۴ حکم بستن دستها در نماز.....
- ۶۸ ۴-۴ آمین گفتن پس از گفتن والضالین در نماز.....
- ۶۹ ۵-۴ صلوات بر آل محمد.....
- ۷۲ ۶-۴ سجده.....
- ۷۲ ۱-۶-۴ آموزش کیفیت سجده.....
- ۷۴ ۲-۶-۴ محکم‌ترین دلیل ما برای سجده بر زمین.....
- ۷۵ ۳-۶-۴ نهی رسول خدا از سجده بر پارچه.....
- ۷۶ ۴-۶-۴ سوداگران تاریخ و تحریف سجده بر زمین.....
- ۷۶ ۶-۶-۴ دلیل روایی بر ما یصح السجود.....
- ۷۷ ۷-۶-۴ علت همراه داشتن مهر برای نماز.....
- ۷۸ ۸-۶-۴ دلیل عقلی بر صحت مهر نماز.....
- ۷۸ ۷-۴ شایعه پردازی برای شیعه.....
- ۷۹ ۱-۷-۴ ریشه این اتهام.....
- ۸۰ ۸- منابع و مأخذ.....

۱-۱- مقدمه :

جنگ هفتاد و دو ملت همه را عذر بنه چون ندیدند حقیقت ره افسانه زدند^۱
 محمد مصطفی (صلی الله علیه و آله وسلم) که ختم نبوت بوسیله اوست ، در اریکه غدیر
 علی (علیه السلام) را رسماً به عنوان خلف و جانشین برحق خود انتخاب کرد ولی بنی ساعده از
 مکر ایمن نماندند و در سقیفه ابوبکر را به جای علی (علیه السلام) نشانند و ابوبکر نیز اشتباه گذشته
 را تکرار کرد و عمر را جایگزین خود کرد .
 عمر نیز عملاً عثمان را برگزید و ۲۵ سال حق مسلم علی (علیه السلام) را غصب کردند و
 سپس به اصرار حکومت را با دو دست تقدیم ایشان کردند و حضرت به خاطر صلاح امت اسلامی و
 برای حفظ دین و اسلام حکومت را پذیرفت .
 اما آنانی که حق مسلم را غصب کردند، دست به تحریف احکام مسلم و قطعی اسلام زدند
 و با خودرأیی و تفسیر به نفع خویش احکامی که پیامبر به دستور خداوند انجام می داد به سلیقه
 خودشان تغییر دادند .

آنان همه احکام حقوقی و سیاسی را به نفع خود تغییر دادند و احکام عبادی هم از این مورد
 در امان نماند حتی در موردی مانند نماز و وضو که روزانه پنج بار در شبانه روز تکرار می شد نص
 صریح قرآن و سنت نبوی را تغییر دادند و احکام دلخواه از آن برداشت کردند.
 این تحقیق شامل چهار بخش است، که بخش اول آن کلیات تحقیق، بخش دوم دورنمای
 تحقیق بخش سوم وضو، بخش چهارم نماز می باشد.

بخش اول کلیات تحقیق را بیان می کند و تحت عناوین زیر می باشد: تبیین موضوع، ضرورت و
 اهمیت آن، سوالهای اصلی و فرعی تحقیق، هدف و نتیجه تحقیق، مراکزی که تحقیق مورد استفاده
 آنها واقع خواهد شد، حل مشکل جامعه، زمینه ساز چه تحقیقاتی است، بررسی ریشه و سابقه
 موضوع، روش تحقیق ، مفاهیم و اصطلاحات کلیدی و بخش ها و عنوانها مشکلات و موانع تحقیق.
 بخش دوم دور نمای تحقیق را مورد بررسی قرار می دهد شیعه و سنی را رد لغت و اصطلاح
 تعریف می کند و به بیان تیره های اهل سنت می پردازد، اصول دین از دیدگاه شیعه و سنی و منشأ
 اختلاف شیعه و سنی را ذکر می کند بعد از تعریف واژه ها نماز در لغت و اصطلاح، بررسی نماز در

۱- شمس الدین محمد حافظ، دیوان حافظ، تدوین محمد قزوینی، ناشر پیام عدالت، چاپ هفتم ۱۳۷۹، ص ۱۳۹

ادیان پیش از اسلام، چگونگی نماز در بین بت پرستان و اعراب جاهلی و کیفیت نماز پیش از بعثت به بیان کردن جایگاه نماز در میان عبادات، در دیدگاه رسول اکرم (صلی الله علیه و آله و سلم)، در منظر نهج البلاغه و در چشمه سار قرآن می پردازد.

در بخش سوم اختلاف نظر درباره وضو را بیان می کند، تحت عنوان وضو بعد از تعریف لغوی و اصطلاحی وضو، بیان فلسفه شستن پا یا مسح اعضای خاص، نحوه وضو گرفتن پیامبر، زمان اختلاف درباره وضو، احکام وضو، به بیان اختلافات تحت عنوان اولین نقطه اختلاف، کیفیت مسح سر، مهمترین اختلاف، مسح یا شستن پا می پردازد و پاسخ، مسح پا در نظر مفسرین اهل سنت و روایات اهل سنت را در مورد مسح پا ذکر می کند و بعد از ذکر نواقص وضو دو نمونه از اجتهادات در مورد تیمم را بیان می کند.

بخش چهارم با عنوان نماز است و اختلافات وارده را در این مورد بررسی می کند ابتدا به مطرح کردن نمازهای واجب یومیه بیان وقت هر نماز، دلیل تشیع بر جمع دو نماز ذکر می کند که به نظر اهل سنت در چه زمانهای نماز خواندن حرام است و بعد از آن بحث اذان را مطرح می کند، حکم و عبارتهای اذان و تصرفات وارده بر اذان را می گوید و حکم بستن دستها در نماز و مسأله صلوات بر محمد و آل محمد را بیان می کند و در سجده ابتدا کیفیت سجده، نهی رسول خدا از سجده بر پارچه و مسأله سوداگران تاریخ و تحریف سجده را بیان می کند و پس دلیل روایی بر ما یصح السجود می آورد. علت همراه داشتن مهر را با دلیل عقلی ذکر می کند و به عنوان خاتمه و اتمام بحث شایعه ای را که اهل سنت برای بعد از سلام نماز شیعه وارد کرده اند مطرح می کند و پس از ریشه یابی آن به پاسخ به مسأله می پردازد.

در این تحقیق اصول آن بر اساس کتاب روش تحقیق آقای مجید طرقي می باشد. در بیان مطالب از کتب فقهی استفاده شده است چه از رساله های عملیه مراجع مانند رساله توضیح المسائل آیت الله محمد فاضل لنکرانی و آقای محمد علی اراکی و آیت الله لطف الله صافی گلپایگانی و همچنین از تحریر الوسیله امام خمینی استفاده شده است؛ چون که امام همان اسطوره قرن حاضر و

بنیان گذار جمهوری اسلامی است و دید باز او در تمام امور و واقعیت نگری ایشان بر کسی پوشیده نیست.

در نتیجه نوع اصلی منبع فقهی است و برای حل تعارض از منابع تفسیری و... استفاده شده است و در منابع اهل سنت کتاب الفقه علی المذاهب الاربعه از عبدالرحمن جزیری و راهنمای مذهب شافعی نوشته محمد شیخ الاسلام مورد استفاده واقع شده است به امید آنکه چشمهای ما را به واقعیت حقیقی بگشاید تا به تفسیر به رای قرآن نپردازیم و آنگونه که خواستیم احکام را بیان نکنیم. و مانند کسانی نباشیم که آیه ۴ سوره مائده را تحریف کردند .

انشاء الله

۱-۲- تبیین موضوع ، ضرورت و اهمیت آن

۱-۲-۱- علل انتخاب موضوع

موضوع اختلاف نظر اهل سنت با شیعه اثنی عشری در نماز و مقدمات آنرا به علت علاقه و میل شخصی انتخاب کرده ام و انتخاب این موضوع به خاطر آن است که بتواند به نیازی از نیازهای جامعه که پاسخ به شبهات یه وجود آمده درباره نماز شیعه است بپردازد .

این اختلافات بوجود آمده بین شیعه و سنی در حقیقت باعث بوجود آمدن مشکلاتی همچون تفرقه و متهم کردن هر فرقه ، فرقه ای دیگر را به بی دینی و مخالفت با شریعت و سنت پیامبر (صلی الله علیه و آله وسلم) شده است علت انتخاب این موضوع ریشه یابی اختلافات و ثابت کردن نظر صحیح درباره مساله اختلافی است .

۱-۲-۲- بیان ویژگی های موضوع :

از نظر کارایی در این تحقیق سعی بر آن شده است تا از شیعه و عقاید آن دفاع به عمل آید که این دفاع یا بوسیله نص صریح است یا بوسیله آیات قرآن یا بوسیله سنت نبوی و سخنان اولیای خدا و در بسیاری از موارد هم از دلیلهای قاطع قرآن و هم سنت استفاده شده است و در مواردی نیز با بیان احادیثی از زبان راویان اهل سنت یا بیان نظر بزرگان اهل سنت به رد نظر اهل سنت پرداخته می شود و این گونه حقیقت آشکار می شود .

۱-۲-۳- بیان اهمیت و ضرورت موضوع

بطور کلی وقتی یک مساله ای به صورت تحلیلی و مقایسه ای مورد بررسی قرار می گیرد به علت قاطعیت و در عین حال جذابیت باعث آگاه سازی و آماده سازی شخص می شود. این تحقیق هم فرد را آگاه و آماده می سازد تا به شبهاتی که اهل تسنن به نماز شیعه وارد می کنند و به خرده گیری های آنان پاسخ دهد و همچنین می تواند یک آماده سازی در سطح جامعه به وجود آورد که به صحت و سقم (درستی یا اشتباه) بودن این نظریه ها و شبهات پی ببرند .

نکته قابل توجه اینکه در بعضی از نقاط ایران مثل قسمتهایی از خراسان جنوبی اهل سنت و شیعه در نزدیکی هم زندگی می کنند که در مورد شبهات باید دلیلی قاطعانه و مستند حاضر داشت که با حفظ وحدت و جلوگیری از بوجود آمدن تفرقه و نزاع به پاسخ بپردازد در این تحقیق سعی بر آن شده که این آمادگی بوجود آید.

۳-۱ سئوالهای اصلی و فرعی تحقیق و بیان فرضیه

سئوال اصلی تحقیق این است که چه اختلاف نظری بین اهل سنت با شیعه اثنی عشری در نماز و مقدمات آن وجود دارد؟

سئوالهای فرعی تحقیق عبارتند از :

۱. شیعه در لغت و اصطلاح به چه معنی می باشد؟
۲. سنی در لغت و اصطلاح به چه معنی می باشد؟
۳. تیره های اهل سنت چیست؟
۴. اصول دین از نظر شیعه و سنی چه فرقی با هم دارد؟
۵. سرمنشا اختلاف شیعه و سنی در چیست؟
۶. نماز در لغت و شرع به چه معنا می باشد؟
۷. آیا در ادیان پیشین هم نماز وجود داشت؟
۸. آیا نماز در میان ادیان غیر توحیدی هم نماز وجود دارد؟
۹. آیا بت پرستان و اعراب جاهلی هم نماز می خواندند؟
۱۰. نماز پیامبر پیش از بعثت چگونه بود؟
۱۱. جایگاه نماز در دیدگاه پیامبر چگونه بود؟
۱۲. نماز در قرآن و نهج البلاغه چگونه بیان شده است؟
۱۳. جایگاه نماز در عبادات چیست؟
۱۴. وضو در لغت و اصطلاح به چه معنی است؟
۱۵. فلسفه شستن یا مسح اعضای خاص چیست؟
۱۶. نحوه وضو گرفتن پیامبر چگونه بوده است؟
۱۷. نقطه شروع اختلاف نظر درباره وضو چه زمانی بوده است؟
۱۸. احکام وضو در دیدگاه اهل سنت و شیعه چه فرقی باهم دارد؟
۱۹. واجبات وضو از دیدگاه شیعه و سنی چه فرقی باهم دارد؟
۲۰. مهمترین اختلاف در وضو چیست؟
۲۱. نظر مفسرین اهل سنت درباره نماز چیست؟
۲۲. نظر عمر وقتی که آب پیدا نمی کرد درباره وضو و حکم نماز چه بود؟
۲۳. نمازهای واجب یومیه به نظر اهل سنت و شیعه چند عدد می باشد؟
۲۴. وقت نماز خواندن هر نماز چه زمانی است؟

۲۵. آیا باید نمازها را به صورت جمع خواند یا واجب است هرکدام را در وقت مخصوص آن بخوانیم؟

۲۶. آیا اوقاتی وجود دارد که نماز خواندن در آن حرام باشد؟

۲۷. اذان در بیان شیعه و سنی چیست؟

۲۸. حکم اذان چیست؟

۲۹. آیا بستن دستها حرام است یا واجب است یا جایز؟

۳۰. آیا باید بعد از حمد آمین گفت و اگر بگوییم حکم نماز چیست؟

۳۱. حکم صلوات ناتمام چیست؟

۳۲. سجده و کیفیت آن چگونه است؟

۳۳. دلیل سجده بر مهر چیست؟

۳۴. آیا پیامبر اجاز می دادند که بر پارچه سجده کنند؟

۳۵. آیا روایتی وجود دارد که پیامبر بر مهر سجده کرده باشند؟

۳۶. تعبیر اهل سنت از سه تکبیر بعد از نماز که شیعه میگوید چیست؟

۱-۴- اهداف تحقیق

۱-۴-۱ بیان نتیجه و هدف

هدف از انجام تحقیق یافتن پاسخی مناسب به این گونه پرسشها می باشد و پاسخ دادن به شبهاتی که اهل تسنن یا دیگران در مورد نماز به شیعه وارد می کنند که البته با دلایل معتبر و متعدد به پاسخ گویی می پردازد.

نتیجه کلی که از این تحقیق بدست می آید این است که عقیده شیعه در مساله وضو، اذان، وقت نماز، بسته بودن دستها و داشتن مهر نماز درست است و شیعیان همان سیره نبوی را در احکام جاری می کنند.

۱-۴-۲ بیان مراکزی که از این تحقیق استفاده خواهند کرد

این تحقیق مورد استفاده گروه زیادی از افراد جامعه قرار می گیرد اعم از نوجوانان و جوانان افراد تحصیلکرده دانشگاهی و حوزوی و همچنین می تواند مورد استفاده عوام جامعه نیز قرار گیرد.

۱-۴-۳ حل مشکل

مشکلی که حل کرده یا در صدد حل کردن آن است مساله شبهات وارده بر نماز شیعه می باشد که با دلایل متعدد و معتبر به رد این شبهات می پردازد .

۱-۴-۴ زمینه سازی برای تحقیقات بعدی

این تحقیق به بررسی یکی از مسائل عبادی که همان نماز است پرداخته ولی چون در دیگر مسائل هم بین شیعه و اهل تسنن اختلاف است پس می توان دامنه تحقیق را گسترش داد و در مسائلی مانند ولایت ، خلافت؛ امامت و مسائل حقوقی مانند دیات زکات ، حج ، روزه ، امر به معروف و نهی از منکر و ... به تحقیق و جستجو پرداخت.

۱-۵-۰ بررسی پیشینه و سابقه موضوع

۱-۵-۱ سیر تاریخی

اصل واژه شیعه از زمان پیامبر بوجود آمد که خود پیامبر شیعیان علی را در سخنان خود به کار می بردند ولی اختلافات پیش آمده در مورد نماز به بعد از فوت پیامبر بر می گردد آن زمان که شکاف بین مسلمین ایجاد شد و آغاز این اختلافات از زمان ابوبکر شروع شد و در زمان عمر با اجتهاداتی که او داشت و با تفسیر به رای احکام از طرف او اختلافات به اوج خود رسید و از زمان عثمان هم اختلافاتی به آن اضافه شد و هم اکنون هم شیعه به آنگونه که در کتابهای فقهی شیعیان و در کتابهای روایی آنها موجود است عمل می کنند و اهل سنت هم به همان طریقی که فقهایشان عمل می کنند و امر می کنند عمل می کنند.

۱-۵-۲ کارهای انجام شده دیگر محققین

برای یافتن نظریه صحیح بررسی کردن کتب «اربعه شیعه» و کتابهای دیگر روایی مانند «بحار الانوار» محمد باقر مجلسی و «وسائل الشیعه» شیخ حر عاملی و «عیون اخبار الرضا» شیخ صدوق و بررسی کردن «صحاح سته» اهل سنت مثل «صحیح بخاری» و «صحیح مسلم» می تواند کمک خوبی باشد. برای یافتن نظریه شیعه از رساله های عملیه مراجع گرامی مثل آقای محمد علی اراکی و محمد فاضل لنکرانی و همچنین کتاب تحریر الوسيله امام خمینی رحمه الله علیه استفاده شده است .

در برخی از کتابها هم به بررسی نقاط اختلافی بین شیعه و سنی پرداخته شده است مانند مرحوم سلطان الواعظین شیرازی در کتاب شبهات پیشاور در برابر سئوالات اهل تسنن جوابهای قاطع ارائه کرده است و در حقیقت شبهات آنها را پاسخ گفته است .

در کتاب «اجتهاد در مقابل نص» از آقای سید عبدالحسین شرف الدین هم به اجتهادات خلفا اشاره کرده است .

همچنین در تفاسیر اهل سنت و تشیع هم می توان پاسخی برای این اختلاف نظرها پیدا کرد مثل تفسیر نمونه از آقای ناصر مکارم شیرازی ، «تفسیر نور» از آقای محسن قرائتی و تفسیرهایی که بزرگان اهل سنت نوشته اند مثل «تفسیر کبیر» از امام فخر رازی یا «تفسیر درالمنثور» از جلال الدین سیوطی یا «تفسیر کشاف» جارالله زمخشری

۱-۵-۳ نقد بر کتابهای پیشین

چون در یک کتاب به طور مجزا و موضوعی به مساله اختلاف نظر اهل سنت با شیعه در نماز و مقدماتش پرداخته است در این تحقیق آنرا تحت این عنوان جمع بندی کرده است و به رشته تحریر در آورده است تا به عنوان یک موضوع جدا و جدی به آن پرداخته شده باشد تا بتوان جواب قطعی و درست را دریافت .

۱-۶-۱ روش تحقیق

روش تحقیق کاربردی است و روش جمع آوری اطلاعات به شیوه کتابخانه ای بوده است که به صورت فیش مطالب جمع آوری شده است . این تحقیق به اعتبار ماهیت تاریخی می باشد و به اعتبار راهبرد ، جهت گیری کلی، روش علمی و تحلیلی دارد و به اعتبار موضوع این موضوع جزء موضوعات دینی می باشد.

روش پیشنهادی و دیگر روشی که می توان در این تحقیق از آن استفاده کرد روش میدانی می باشد آن هم به صورتی که نظر شیعه و سنی مورد بررسی قرار گیرد که همان نظر سنجی زمان حال است . یعنی از خود اهل سنت بخواهیم نظرشان را بدون تعصب خاص مذهبی بیان کنند با توجه به عقل و واقعیت ظاهری ذکر کنند یعنی در دلیل عقلی از این روش می توان بهره برد ولی چون این روش را نمی توان در جمع آوری اطلاعات پایان نامه بکار برد از این روش استفاده نشده است.